

K R E Š Ť A N

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — — — 2 zl. — kr.
Na pol roka — — — — 1 „ — „
Na štvrt roka — — — — „ 60 „
Jednotlivé číslo 4 kr.

Zodpovedný redaktor :

Dr. JOZEF JANDA.

Redakcia a vydavateľstvo : Budapest,
VIII. ker., Józsefkörút 35.

sem sa majú posilať predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.

Nebojte sa, starénka, však vás ja zavediem domov.

S úprimnou dôverou prosíme priateľov našich zásad, aby naše noviny s apoštolskou horlivosťou rozširovali, pretože semeno našich vznešených úmyslov len tak budeme môcť rozsiať široko a sebe budúcnosť zabezpečiť.

Prebudzme sa.

Čudní ľudia sme my uhorskí katolíci predsa len.

Vyššie 900 rokov sme tu v Uhorsku, medzi terajšími vierovyznaniami my sme najstarší; a v takom položení sme, jakoby sme tu len trpení boli, jako by to milosť bola pre nás, že v Uhorsku môžeme dýchať do seba povetrie.

A či to nenie tak?

Pri volbách katolícké kňazstvo neodvisle, jedine hlas svedomia nasledujúc, sa chovalo; a hľa jako zachádzali s ním! Kadejakí pisári a takí mladíci mu rozkazovali, ktorým ani len ešte fúzy nešibú a škôl nemajú.

A katolíckí voliči: snáď neboli ešte v horším položení.

Čo sa robilo s katolíckými ľudákmi v Stupave, Trnave, Nitre? Čo robia s nimi pri popise voličov?

A veď toto všetko je len politická strana položenia nášho.

Pozrimeže náboženskú stranu nášho stavu.

Na sneme prešiel už dávno zákon, že luteráni, kalvíni, židia sami si držia poriadok vo veciach svojho náboženstva, sami manipulujú so školskými a náboženskými základinami svojími.

U nás smutno to vyzerá aj z tohoto ohľadu. Naše katolícké základiny obecné obnášajú asi 50 millionov zlatých. A tieto všetky sú v ruke vlády, ktorá vyhlasuje sa za beznáboženskú, lebo vraj štát nemá náboženstva. Úrady, ktoré sú s tymito základinami spojené, tiež vláda zaplňuje; s tymito základinami čo patronátskym majetkom spojené fary tiež vláda dáva, komu chce.

Iné cirkve samé si volia duchovných, tak vyšších, ako aj nižších. U nás nenie to tak, lebo biskupov a kanoníkov vláda nám dáva, ba ešte i hodnosti cirkevné zčiasťky ona udeľuje. Lenže aj od tohoto odhliadnuc, musíme

povedať, že horšie je s nami v Uhrách, nežli s hockým k inej viere patriacim. V Uhorsku je viac katolíkov, nežli ostatných všetkých do hromady. Medzi 100 obyvateľmi je 53 katolíkov; a židov, luteránov, kalvínov, unitárov, baptistov atď. do hromady je len 47. A predsa čo sa stalo na sneme? Popravil sa plat inoverským kňazom, a jedine len katolíckí kňazi boli vynechaní pod tou zádrapkou, že však príde kongrua to jest že príde čas, v ktorom sa ujde aj katolíckým kňazom slušný plat. My síce nezávidíme to inoverským kňazom, ale predsa zlepadne človekovi, keď vidí, že nic len z ohľadu autonomie, ale aj v iných veciach na zadku zostávame my katolíci, ktorí sme tu už vyššie 900 rokov, ktorí sme túto vlasť zachovali, ktorých predkovia vlastnou krvou bránili túto vlasť proti Turkom a Tatárom.

A prečo je naše položenie tak smutné? Prečo si nás nevšímajú práve tí, ktorí by si nás najviac mali povšimnúť? Preto, že sme neni sriadení v ničom. Ľud je bez oduševnenosti, vzdelaná trieda nemá viery, lebo nemáme katolíckého všeučeliska. A mnohí by aj mali dobrú vôľu, lenže proti prúdu panujúceho nátlaku nemajú smelosti postaviť sa.

Košický biskup koncom augusta vydal obežník, v ktorom hovorí, že je už tu svrchovaný čas, aby sme sa prebudili, aby sme jedine za hlasom svedomia a duchovných šli, aby sme sa ani obety nefakali, keď je záležitosť kresťanstva v otázke.

Veru ano už raz prebudiť sa máme; prišiel čas činenia, v ktorom nesmieme hľadať na to, čo je nám príjemné a osožné, lež len na to, čo je záujmom cirkve a kresťanstva potrebné.

Nech žijú obetiví a dľa ducha Kristovho smýšľajúci synovia cirkve, nech žijú privrženovia ľudovej strany!

Stefan Piesek,
bývalý notár.

POLITICKÉ CHÝRY.

Sústredná pisáreň ľudovej strany nachádza sa už od 3. mája tam, kde predtým bola; kto by jej chcel písať, pod týmto nápisom to musí činiť: *A néppárt országos központi irodája Bpest, VIII. Józsefkörút 35. (I. em. 2. ajtó).*

Níže s pozemkovou daňou. V bazinskom volebnom okrese ležiaca obec Pudmerice tiež poslala pobožnú snemovní krajiných vyslancov, aby pozemková daň menšou sa stala, bursová daň ale uvedená bola; túto prosbu aj tamejší židia podpísali, čo je zrejším dôkazom toho, že tieto pohyby sú už nielen pohybami kresťanov, ale aj židov, tedy celej uhorskej spoločnosti. Jako nám sdelené bolo, keď sa sídu páni otcovia vlasti, zas im bude predstavené veľa takých písobných prosieb.

Katolicismus v Uhorsku. Pod týmto nápisom píše nemecký denník katolícky nasledovné veci z tej príležitosti, že košický biskup svoj ostrý pastiersky list vydal, o ktorom už spomienka bola:

„Ten pastiersky list v Uhorsku katolíkov prekvápi príjemne, protivníkov ale neprijemne, a je zrejším dôkazom toho, že v Uhorsku biskupský sbor krčovite sa pridrža podania marianskej krajiny. Keď osvietený biskup Bubics nezažmuril oči, a nezapchal si uši a ponosuje sa, že v Uhorsku upáda katolicismus, s tým fažkú prácu počiatku vykonal, ktorú neomyšľne nasledovať treba.“

Nový predseda snemovne veľmožov. Hneď po zahájení prvého zasadnutia snemovne veľmožov sdelené bude magnátom, že za predsedu snemovne veľmožov jeho veličenstvo vymenoval gófa T. Károlyiho, ktorí doposiaľ podpredsedom teže snemovne bol.

Kresťanskú triedu árendátorov potrebujeme, aby sme mohli zamedziť cestu socializmu. Táto vec nemá iného spôsobu, jako keď veľstatkári, ktorí nechcú sami obrábať svoje majetky, po parcelách do prenajmu sedliakom dajú svoje pole. Dobrý príklad dáva v tejto veci vacovská kapitula, ktorá svoje veľké majetky v peštianskej stolici ležiace, v najbližšom čase malým gazdom dá do prenajmu.

Theofil Fabinyi, tento tuhý eva jelik a bývalý minister pravosúdia vzdal sa kurátorstva u svojej cirkve, ktorý úrad behom 18 rokov zastupoval. On nechce ďalej zodpovednosť znášať za tie neprajné následky u svojej cirkve, ktoré pochádzajú z cirkevno-politických zákonov, ktoré on tak veľmi odporúčal, za ktoré tak tuho bojoval.

Prosba. Dr. Edmund Gyürky, tento neohrozený bojovník kresťanský úctiplne prosí riaditeľov potravných spolkov, aby mu čím skorej sdělili nápis, poslednú poštu potravných spolkov; ponevác krajin-ské pohyby zamýšľajú šľachetní mužovia v záujme potravných spolkov. Tito mužovia nemajú pred očima politiku ani záujmy jednotlivcov, lež jedine len rozkvet týchto spolkov a blahobyť ľudu. A tak tedy každý dobrý kresťan na tom musí byť, aby dr. Edmund Gyürky, čo redaktor mesačníka „Társulati Étesítő“ čím skorej k tým dátam prišiel.

V rozhode vyrovnania jeho veličenstvo už rozhodnul. Pod náčelnikom kráľom držali poradu ministri uhorskí a rakúski. Rakúska vláda ešte jednu prôbu musí spraviť s rakúskym snemom. Lenže kto vie, či táto próba dobre vypadne, či vyrovnanie nestretnie sa s obštrukciou? Aj to nenie nemožné, že rakúski vyslanci bez obštrukcie celkom odmrštia vyrovnanie. V ktorom páde ale na základe 14. §. by sa musela vec do poriadku doniesť. Rakúska vláda ale aj tomuto rozhodnutiu sa teší, lebo aj s týmto čas vyhrá. Rakúska snemoveň vyslancov na 20. septembra bude svolaná.

Za nástupcu † baróna Apora, bývalého to sekretára ministra u osoby veličenstva spomínajú baróna Mikulása Fiatha bývalého fõispána.

Všeobecné odzbrojenie navrhol ruský cár. Tento svoj návrh tým odôvodnil ruský panovník, že terajšie polozenie protiví sa blahu národov, pokroku kultúre a kresťanskému duchu. Rusko vypovedalo tedy aby na svete pokoj panoval, aby národy nestonaly pod toľkými ťarchami s vydržiavaním vojska spojenými. Anglicko tedy zriecť sa musí svojích plánov v Chíne, Nemecko ztratíť má svoju nadvládu v Europe, Francúzsko vzdaf sa musí nádeje, že si Elsas-Lotharingiu nazpáť vydobyje, Rakúsko-Unorsko pokoj má mať s Balkánom, pápež ale zabudnúť má, že násilne mu odňali cirkevný štát. Lenže kto vie, či čo bude z návrhu cára, keď viac europejských veľmocí v hoc-ktorú chvíľu sa môže povadiť vo východnej Asii, v Chíne, ktorú za koristi považujú. Však uvidíme, čo bude z odzbrojenia Ruskom navrhnutého.

Krajinjský rozpočet na budúci rok minister financií 9. septembra predostre snemovní krajinjských vyslancov, pri ktorej príležitosti dlhšiou rečou bude odporúčať rozpočet.

V Egypte vojna má byť proti Anglicku. Lenže Angličania doposiaľ ešte neopovážili sa napadnúť Egyptčanov, ponevác je ich primálo, tedy zakiaľ pomoc nepride, ticho budú.

Neodvisliacka strana v hroznom položení sa nachádza; istý neodvisliak ablegát ponosuje sa, že tak rozpadla a neodvisliacka strana, jako rozviazaný snop. Kossuth svolal privržencov na poradu, a ani len odpovede nedostal. Teraz chystá sa do Kecskeméthu, a nevie, či bude mať slušný sprievod. Hja tak je to, neodvisliaci podporovali vládnú stranu, a te az ich strana nemá žiadneho života v sebe. Neodvisliacki voličia tiež sa už mamelukmi stali, jako sme to pri posledných krajinjských volbách zkusili.

Mandát † Andreja Bethlena chce v Szászhermányi obsiahnuť brašovský liberál fiškál Árpád Papp a síce s vládnym programom. Papp pravdepodobne jednohlasne bude zvolený aš vymenovaný. Keď je len málo tých mamelukov?!

Spoločenské účinkovanie Kresťanstva ku blahu ľudu.

(Dokončenie.)

Každý bol spokojný a veselý; o dnešnej všeobecnej biede nikomu ani len nesnívalo sa. Ejhľa slová dra Ratzingera o stredoveku. A dnes? Či snáď z cirkve pošiel rozmer kapitalizmu a chybného spoločenského zákonodárstva?

To ale dôrazne musíme vyzdvihnúť, že vplyv cirkve na vývin hospodárskych a spoločenských pomerov utlačajú tak, že cirkev smele môže nepriateľom do oči splechnúť túto pravdu. Trájsie spoločenské ploženie je vaším dielom, lebo však to bolo vašou hlavnou žiadosťou, aby viera a cirkev vo verejnosti žiaden zástoj nehrala.

Lenže bárs liberáli a zednárski tatári so všetkými prostriedkami nenávisťi bojovali proti vlivu cirkve na verejný život, táto predsa našla spôsob, aby na pomoci bola robotníckej triede.

Tak ku pr. nemeckí socialdemokrati ešte sa ani neusniesli, jako budú jednať, keď maincky biskup Ketteler r. 1866. slovom a perom bojoval za to, aby práva robotníkov zákonom boly ubezpečené.

Snemová strana centrum ale napriek nenávisťi socialdemokratov vždy novými a novými zákonnými návrhmi usiluje sa pomáhať robotníkom.

V Rakúsku tiež kresťansky smýšľajúca konservatívna strana snemová nástojila, aby boly zákony i v záujme robotníkov vynesené.

Ze ale daktory z robotníckých zákonov veľmi slabý je, tomu na príčine bola jedine židovsko-liberálna strana.

Vo Francúzsku Švajčiarsku, Taliansku atď. tiež len verní katolíci zastávajú robotníkov tak na sneme, ako aj v živote.

Či ale u nás v Uhorsku má robotník lepších priateľov, ako ľudákov.

A však i to vieme, že jeho sviatosť slovom i perom na srdco kladie kresťanom, aby bojovali za práva a slobodu robotníkov.

Cirkev v theorii a v praxi vždy na tom bola, aby zastavila cestu úžere a úpadku, práce neschopných a chromých ale vždy prijala pod krýdla svojej ochrany.

Keď už vodcovia socialistov pomluvajú cirkev, akoby sa ona o robotníka ani neozreľa, nech vtedy dovoľia, aby sme ich účinkovanie prirovnali k účinkovaniu cirkve.

Účinkovanie žida vodcu socialistov z tohoto pozostáva: 1. búri proti kresťanstvu — žida ale nebantuj; 2. robotníkov búri proti ná-

božným súdruhom, a tak podkováva u nich jednotu a svornosť, miesto čo by ich v záujme obecného blahobytu v jednom tábore spojiť usiloval sa. 3. Židnú ubohých robotníkov do strajkov, bez toho že by pripravili cestu prajnému výsledku. — 4. Havrou vecou je, aby každý krok, každá reč, každá písma agitátorov zaplatená bola z pokladnice privržencov, alebo z vrecka jednotlivých dobrodincov.

No ukiažteže mi medzi tými mnohými bohatými socialistickými vodcami aj len jedneho, ktorý by nemocnicu bol založil ktorý by osobne opatroval nemocných, ako ku pr. veľa tisíc milosrdných sestričiek to čirí, ktoré bez časnej odmeny venujú sa opatere chorých, nechladiac ani na vicu týchto.

Kdeže je ten vodca socialistov, ktorý by si k Don-Boscovi mohol stať († 1888).

Tento muž z nažobraných halierov postavil 130 domov útočistia a výchovy, v ktorých 130 tisíc učňov dostalo miesto, chovu a výchovu.

Tento svätý kňaz za 50 rokov vyše 40 mill. zlatých nažobral pre opustených učňov, kdežto on v chudobe a utiahnuto žil.

Cottolergo († 1842) už pred tým prvším celé divy milosrdenstva činil v Turíne, kde vyše 5000 chudobných našlo útočiste.

Či tieto priatelia pokolenia ľudského, ktorí svoj život, zdravie, vek, imanie, s'ovom svoje všetko venujú trpiacemu pokoleniu ľudskému, či tedy títo nezaslúžili by iné, jako posmech, pomluvanie so strany židov burčov, preto že ten opustený ľud robotnícký neodvracajú od seba s tou slabou p. t. chou: V budúcom socialdemokratickom štáte všetko ináč bude. — Nie oni takto nejednajú, keď radši na pomoci sú chudobe mravne i hmotne.

Ano práve tí, ktorí posmech činia z katolíckého duchovenstva, že ono len nebom teší chudobných, práve títo nemajú starosť o chudobu; ba dobrý rebach fahajú od chudoby; a ponosuje-li sa kto pred nimi, tešia ho, že jednúc ináč to bude vyzerat, keď oni budú panovať.

Zatiaľ ale?

Zatiaľ aj stokrát môžeš zahynúť bez toho, že by ti aj len jednu mrvinu dal boháč fiktus vodca tvoj.

Stefan Piesek, bývalý notár.

Podlí Judáši.

Od kedy sa začaly cirkevno-političné boje, mnoho Judášov sne zpatrili aj medzi duchovnými, Také osoby vzaly judášsky plášť a mešec do ruky, o jakých

by sa nám nebolo ani snívať. V hodnosťach postavení bohatieri kňazskí zpredali presvedčenie svoje, potupili Cirkev sv., zhanobili veriacich, aby mohli k mandátu prísť. So židmi sa vozili, pri ich stole šampanské pili, im ďakovali za pomoc, že zvíťazili (a la Roszival): bár aj biedny ľud slovenský plakal a narieka nad ťlkou bezočivosťou.

Tieto smutné veci už minulosť kryje; len kde tu si vzdychneme nad nimi, jako smutno sa odohraly. Odtedy sa veci, ba povedne aj osoby veľmi preináčili; smútok nastal v jednej horňo-trenčianskej obci, lebo Pán Boh povolal jej dobrého duchovného pastiera k sebe. Za krátky čas štyria sa odobrli do večnosti. Ich veriaci snáď ešte smúti, a oplakávajú ich, jak volaktorý bol z nich opravdivý ľudomil; prosia Pána Boha, aby im neohrozeného duchovného pastiera poslal, ktorý bude otcom jejich a ochraniteľom; a radi by boli, keby mohli sami povzdvihnúť cirkev svojú skrz takého vodcu, ktorý bude za ľud a pre ľud, a ktorý bude svedomito k Pánu Bohu viesť svojim starostiam sverejé ovečky.

L'ud teda veľmi vysoko stojí; nezmenil sa. Vždy je ešte takým, akým bol aj pred tým. Mnohí však sa premenili. Tí, ktorí počas volieb ho viedli, ktorí mnohé protivenstvá podstúpili, ktorých žandari hnali, o ktorých tie najhoršie informácie písali služnovci hlavnému isťánovi, ktorých by boli v lžičke vody utopili, ktorí sú do čiernej knihy zapísaní: títo odhodili presvedčenie svoje, hľali patrónov, navštívili tých najväčších nepriateľov svojich, pokoryli sa pred nimi, možno aj ťuky bozkávali, aby mohli k medovému motúzku prísť.

Nie všetci. Bže zachovaj! Veď sa ešte rázni mužovia vždycky najdu; ale tí chudáci, ktorí ani účinkovaním svojim, ani svedomitostou, ani zaujatím sa za dobro ľudu sebe sverejého nevyznačili sa: lež ktorí len to chcú mať pred sebou, aby mohli dobrú faru dostať a veľké dôchodky tahať.

Nuž títo páni v očiach našich sú podlí Judáši. Hanbíme sa za to, že medzi kňazstvom takéto smeti sa nachádzajú, a že si liberálni bašovia tak prebierať môžu v nich, ako v hnilých hruškách. Nezáslúžia nič inšieho, len toho najväčšieho opovrženia, lebo sami seba zvažujú, a nie pre duševný prospech chcjú dobrú faru dostať, lež preto, aby mohli dobre požívať. To že sú neschopnými k vedeniu svedomitěnu tej fary, o ktorú sa utekajú; že nemajú nobilitu takej, aká sa požaduje tu, alebo na onom mieste; že viac pre rodinné sväzky, pre ctibažnosť svoju, pre nesvedomitě srdce, pre hltan a brucho ju chcú dostať: nič nerobí; veď hostiny budú veľké, najedia sa liberálni hazafici dobre na nich, budú ich vychvalovať liberálne noviny; a toto sú najkrajšie zas'uhy kňazské v jejich očiach!

Dozaista aj Judáš bral takto svoje apoštolské povolanie, a na večné vky podliakom zostal v očiach čestných kresťanov. Môže sa tešiť; kamaráti jeho aj teraz žijú a krásne sa vefadia. Podlí Judáši sú, ktorí viac o mešec dbajú, ako o spasenie nesmrtených duší!

Pravda, že toto je po chuti najlepšej liberálnym tatárom. Títo sa naozaj môžu zasmiať. Kto by si bol myslel — nejjeden povie — že kňazstvo je takto demoralisované. Není to radosť pre nášho tatíka Szalavszkého, alebo pre radojjajného baróta Poppera, že takto si môže vybieať?! A jaké dobré fary! Ej týto sa len tak nemôžu zapliť; na tieto miesta musia byť

vybraní opravdiví balekovia, aby tak tancovali, ako in budú hvýzdať.

A veľká rada začne svoju múdrosť zjavovať. Sobere sa celá hazafická kompania k vysokováženému barónovi do Bytčice na obed, rokujú nad kňazmi, vybierajú si v nich, ako v hnilých hruškách; a ktorí sa im nehodí do krámu, nad tým je anathema vypovedená. Hlavný šťán popustí pri tomto, lebo je to „fundus religionis,“ a tak od neho závisí (?); pán barón pri tamtom lebo to židovská taktika tak požaduje; zapijú si, zajedia, poštrngajú pohármí: a na väčšiu slávu Uhorska, už je kňaz vyvolený, už veriaci majú duchovného pastiera, opratového otca, ktorý nie pre nich je kňazom, lež pre liberálnu kompaniu.

Čo chcjú oni, to prevedú. Toho sa nemusia báť, že pán biskup nepodpíše praesentu; ach čo by; veď on má vždy záujmy veriacich na srdci, vie, jako sa pozdvihne Cirkev sv. najlepšie, a aj o tom je presvedčeným, že tento pán bude najnadanejším pre tých veriacich. Ojporúčajú ho múdri mužovia, vystavenú má praesentu, dobrý chlapec je z neho: musí sa mu teda len podpísať praesenta. To že potom niekedy na tých miestach na ktoré takýchto vybieraných balekov do vinice Pánovej pošlú účinkovať, verejné škandále sa dejú, veriaci na mnohé desatročia zanedbanými zostanú, celkom spohančia duše kresťanské, nikoho nemrzí; veď sú to moderní kňazi, liberálni hazafci, vzešené osoby, ktorých neskôr vyz'acia aj s križom, ba snáď aj infulu biskupskú dostanú.

Hja! takéto sú pomery teraz v Cirkve katolíckej. Nie herlivosť kňazská, účinkovanie za dobro ľudu, ráznosť vzešených charakterov, nepodplatiteľnosť bývajú vyznačené: lež podliactvo, zapredanie zásad, pätilizačstvo, bozkávanie rúk, klaňanie sa až po zneváženie svojho kňazského stavu a judášské zhanobenie všetkého, čo je vzešené a vážne b'z'uhonným mužom.

Nech sa páči potom s takýmito duchovnými pastiermi začať niečo! Postavte sa na čelo bratov svojich, aby ste zastávali najsvätejšie zásady; bráňte vieru, hlásajte smelo neodvislosť kňazstva, nedopustite to, aby naša svätá, pravá, jedra apoštolská, Kristom hlásaná viera na hambu nevyšla! Či sa nebudete báť, že priam vtedy, keď najlepšie budete zastávať pravdu, vás zanechajú? Či vás to neomrzne, že kým sa vy namáhate, druhí podlí Judáši budú vyznačenými? Či by nezaplakal nejjeden kňaz nad takouto podlostou? Či nemá zratit' chuť od všetkého? Či sa nemá nazpät' uliahnúť? Ano k tomuto je prinúteným, a bár by bol aj schopným aj viac veriacich viesť, radšie sa neobezre, lebo vidí, že takto na posmech v'ynde.

Nechceme mnoho rozprávať; len to dokladáme, že sa hanbíme za takýchto podlých Judášov. S úprimnosťou našou sa však obraciame k nášiemu pánu biskupovi, čo otcovi najlepšemu ktorý b'aho veriacich má vždy na srdci svojom nosiť, aby takýnto vtákom nepodpísal praesentu!

Dst' b'olo už toho otrokárstva medzi kňazstvom; nech aspaň on so svojim vplyvom účinkuje na to, aby podlí Judáši, nesvedomitě kňazi nedostali také benefícia, ktoré sú neni vstave viesť.

„Dixi et salvavi animam meam“.

Zelosus.

Výrok Bismarcka o židoch.

Roku 1895. prišla deputacia židov ku Bismarckovi. Tento reknul ku députácii židovskej nasledujúce všetkého povšimnutia hodné slová:

„Vy — židáci — ste sa učinili odpornými vo všetkých odvetvách verejného života. Náboženstvo ľudu zľahsujete. Základy monarchie podkopávate. Zemedelstvo privádzate v úpadok. Obchod a priemysel ničíte svojimi bankrotami a výpredajmi. Súkromný blahobyť vykorisťujete lichvou — úžerníctvom — a úpadkami. Verejné mienenia falšujete svojou otravnou žurnalistikou. To sú základné farby na obraze činnosti vášho kmeňa, ktorý až do najtemnejších rád socialnych demokratov vysielal svojich ľudí jako deštruktívny živel.“ Toľko je slov, ktoré reknul Bismarck židovskej deputácii r. 1895. Či tieto slová, tento výrok Bismarcka o židoch nie sú čistučká pravda? Ba ver, že sú. Židáci sú odporní vo všetkých odvetvách verejného života. Židáci jako to už i sv. Pavel Apoštol píše v I. liste ku Solunským 2. 15. „Sú všetkým ľuďom odporní.“ Židáci sú to, ktorí všade kde a jako len môžu, základy monarchie podkopávajú, oni sú to, ktorí vo všetkých revolúciách hlavnú rollu hrajú, na stroskotaniu kresťanských trónoch pracujú; zednárov, socialnych demokratov, komunistov, anarchistov, nihilistov k tomu používajú, aby všetky kresťanské tróny stroskotali a na jejich troskách, rúceninách židovský trón, židovské svetopanstvo, svetovládu založili. Vidíme na vlastné oči, jako i tu v našom sožidovštenom, sozdednárštelom Maďarorságu privádzajú židáci zemedelstvo v úpadok, jako obchod — kupectvo — priemysel ničia svojimi bankrotami, výpredajmi. Vidíme, jako i súkromý blahobyť, jednotlivcov i celé obce vykorisťujú lichvou, úžerníctvom a úpadkami. Vidíme, jako židáci celú krajinu do zkazy a záhuby privádzajú. Vidíme, smutnú zkušenosť toho máme, jako židáci i u nás verejné mienenia falšujú svojou otravnou žurnalistikou. Veď i u nás temer všetky žurnály — noviny, časopisy — sú výhradne v rukách židovských a málo, veľmi málo je i tých kresťanských žurnálov v jejichž redakciách by neboli židia. — Kmeň židovský — židia — sú to, ktorí i do najtemnejších rád socialnych demokratov vysielajú svojich ľudí, jako deštruktívny živel. Áno židáci sú to, ktorí sú vodcami, ktorí vedú svojich žoldnierov zednárov, liberálnych tatárov, socialnych demokratov, anarchistov, komunistov, nihilistov, a kto vie akých ešte istov, lotristov (deštruktívny to živel) do boja proti Kristu a jeho sv. cirkvi

a kresťanským monarchiam, lebo židáci sa koja tou nádejou, že príde čas, že sa vyplnia slová, ktoré reknul židák Cremieux veľmajster francúzskych loží zednárskeho, že na rúceninách trónu pápežského a na rúceninách trónov panovníkov kresťanských musí povstať nový Jerusalems, trón židovský, svetopanstvo, svetovláda židovská.

Ondrej Rojko, vyslúžilý farár.

Rada ľudu nášmu.

K dosiahnutiu lepšej budúcnosti náš ľud veľké úlohy konať musí, tým väčšie, čím tuchšie bol zaspal a zostal bez inteligencie. My sa len predsa musíme niečo učiť, či potajomky, či jakýmkoľvek iným spôsobom poučať, preto každý z nás nech na to patrí, aby sa osveta ľudu v jeho reči rozširovala. Lebo prečo náš ľud upadol tam, kde je teraz? preto, lebo nemal ani litery v rukách, dobrých časopisov, tým menej, tak že náš človek celkom opovrhnul písmenu, a to len „pre pánov“ za potrebné držal. — Terajšom čase nenie dost len rozumeť k písmu a čítaniu; človek dospelý, muž vyrástnutý i viac musí vedieť.

Toto vzdelanie cieľa *katolíckej noviny a knihy*.

Tieto mimo toho, že umelosť k viere, a lásku k cirkvi v srdciach, kresťanských prospelujú, pozvané sú i na rozšírenosť mnohých iných užitočných a potrebných požiadavok. Šanobnosť, striezlivosť, prezretnosť a obozrelosť na budúcnosť, láska k rodine atď. nie sú len čnosti náboženstva, ktoré odplatu na druhom svete obdržia, ale i také vlastnosti, ktoré ovocie donášajú i tu na zemi.

Nemôže nikto tajiť, že náš ľud veľmi upretý je na to, aby znova a znova prečítaval *knihy*, ktoré jeho poučujú na šanobnosť, na pracovitosť, na múdru výživu; upretý je na také *noviny*, ktoré verne a opravdive opisujú pomery, premeny a položenie krajinské a cirkevné; mnohonásobné okoličnosti človečenstva, kadejaké pády, chýry, z ktorých by zoznal jeden každý viesť: dokonálejšie a ušlachtilý život, ujistil by ľahké živobytie a následky dobrobytu svojho.

„Osožná kniha“ a „Dobrá novina“ neoceniteľným prosriedkom je v rukách ľudu nášho, lebo ho poučí na praktické a užitočné poznanie vecí, ktorých dosazenosť vyniká v utešenom zariadení jeho života, vo zvyku, v hospodárstve, v práci a v zárobku. Vyhybované nemiernemu používaniu liehových trunok sporivosť, rozvažlivé opatrenie hospodárstvu, využitkovanie novších vynálezkov nielen zvýši spokojnosť ľudu, ale i bude množiť majetky. Čistota, zdravé bydlisko, na dostač potravu, dostatočné zabezpečenie budúcnosti: na tieto veci by mal mať únosť každý človek, ktorým ho poučí *jedine* dobrá kniha a osožná novina.

A snáď nemáme mi pre náš ľud, k jeho pochopu, duševným vládam a silám primerané noviny? máme; a aby o knihách mičal, spomenem len dobré katolícké noviny, sošity a časopisy. Medzi tieto patria: „Kresťan,“ „Ľudové Noviny,“ „Dom a Škola,“ „Naša Nádej,“ „Pútnik“ a celá hromada iných. Z týchto niektoré drž ť, podporovať, pilne čítať a na tým rozmyšľať viac stojí, jako pri smradlavých a jedovatých sklenicach — mimo trovenia groša — kriky, vady a bitky započat.

Že ľudu nášmu čítanie, časopisy a knihy treba dať, to i naši protivníci dobre vedia. I oni šíria slovenské tlačené slovo — ba nukajú ho a silia. Ale *jaké a k jakému cieľu?* také, skrze ktoré by náš dobrý ľud balamutili a ra blúdne cesty ho zaviedli. Ľudu, obávajú sa tých!

A — Bohužiaľ — koľko sa najde takých, poľutovania hodných sprostákov a chmulov i medzi kresťanmi, ktorí len židovsko-liberálne noviny predplacajú, také čítajú, z nich múdrosť svoju cicajú, na pravdivosť každého slova prisahu zložia, každé cigáňstvo, lož, utrhačstvo za svätú pravdu berú, ba ešte i učenie a zásady sv. cirkve katolíckej z nich poznať a posudzovať chcú.

* * *

Prebuď sa už ráz človeče, schopni sa čítania, heslom tvojím napozatým nech je:

„Dobrá Novina!“

„Osožná Kniha!“

Klement Topolčanský.

L'úbost, ľúbost, ľúbost...

*Ľúbost, ľúbost, ľúbost,
prečo že nás moriš?
či snáď už nemáš dost,
keď dávaš ťažký križ?!*

*Križ prijmem vďačne,
križ ľúbosti milý,
bo sa život začne
v ňom duševnej sily.*

*On zvíťazil všade
nad hriechom nad mocou;
on nám vždycky bude
najlepšou pomocou!*

*Lásky znak je pre nás,
ktorí si ho oľíme;*

*v ňom vykvitne o zas,
len ľúbost k dievčine.*

*Vernosť je zárukou
lásky našej čistej,
bo sme si v nej ruku
podali najistej.   Láskomír.*

Americký ujec.

Vo veľkej sieni sme boli, kde okolo steny boli stoly s kreslením.

Pred jedným stolíkom stál jeden asi 50 ročný muž, ktorý náramne tučné brucho mal. Kniha ležala pred ním, lenže tak to vyzeralo, jakoby inde lietať myšlienky jeho.

Už je po všetkom! — Zvolal konečne boľastným hlasom.

Ja si môžem modzgy vydreť z hlavy, vlasy vytrhať, ruky zodrať od roboty, buchnutia, bankrótú predsa nevyhnem.

Zajtra musím oznámiť vrchnosti, že nevládzem platiť.

Teodor Milford mal pilu na dosky, ktorú jeho otec nadobudnul a do poriadku doniesol jednú.

Ponevác ale železničná dráha nebola na tej strane hory vystavená, lež na západnej, kde aj viac vody bolo a tak ľahko bolo nové pily vystaviť.

Dakoľko podujateľov hneď sa aj našlo.

Milfordo proti týmto na zadku zostal, lebo on viac hodín potreboval len k tomu, lež vozy k železnici prišli, kdežto jeho súbežníci rovno na železnicu mohli dosky nakladať.

Okrem toho otec jeho veľmi pracoval na tom, aby na východnej strane hory šla železnica, čo tiež veľa peňazí ho stálo a tak jeho dobrobyt a zámožnosť neškodne podkopalo.

Často prosil on otca, aby odstúpil od tých plánov, a aby nedával tak ľahkomyselne peniaze fiškálom v Budapešti.

No bude-li sa železnica na našom boku hory stavať, naša pila naraz sa tak zdvihne, že fabrikou sa stane; — povedal otec.

Hm, ale jestli sa nebude na našom boku stavať, hotoví žobráci budeme.

Neboj sa synku — vrazil sa otec do reči jeho — keby sa popretrhovaly všetky nite nášho šťastia, mám ujca v Amerike, ten nezabudne na mňa.

Železnica naozaj na druhej strane vrchov šla. A keď otec dostal od fiškála konto a do hromady srátal summy, div ho mrtvica nezastihla, tak sa toho našakal.

On musel útraty fiškálske platiť a k tomuto cieľu na pilu veľkú summu vyzdvihnúť. Jeho imanie tedy nad dlžobou stonalo, okrem toho aj súbeh bol veľký. Nenie tedy div, že on na dol šiel, bárs rátať a svoj obchod spravovať znamenito vedel.

Svojomu ujcovi, bratovi to nebohého otca už opätovne písal, ale odpovede nedostal. Myslel si, že on alebo mrtvý je, alebo ešte si nenagazdoval, ponevác ešte len od štyroch rokov tam bol; slovom ujec ani len odpovede nedal nášmu pánovi, ktorí až veľmi túžil za tým, aby ho ujec z tohoto biedneho položenia vytrhol.

Tedy krky ma'a vykrútené všetka úf osť.
Udržať sa ale nemohol.

On rahladol, že nestačí úroky a dlh vyplácať; aby mu aspoň statočnosť nebola odňatá sám šiel k súdu, kde celkom úprimne vyznal, ako si stojí.

Jeho syn bol čerstvý mladík, ktorý vždy miloval len veselú spoločnosť.

Utešený hlas mal, ktorým dobre vedel zabávať svojich pajášov, ktorý ho veľmi radi mali, a aj ich dôchodok bol neškodný, preto ale žiaden mu nemohol a nechcel pomôcť. Slovom nikdy im nevystávalo.

* * *

Prišlo to hrozné ráno. V záhrade vyspevovali vtáci. Stromy utešero kvitly; všetko sa tešilo v prírode; v dome ale starý smutným bol.

Obliekol sa, aby šiel do mesta asi na pol hodiny vzdialeného. Nešiel cez ulice, lež len cez spustevný chodníček. Nechcel, aby ho ľudia poznali.

Vie čo mu prišlo na mysl po ceste.

Tá cesta mu veľmi ťažkou bola; konečne opustil sa na kolena a obetoval svoju úzkosť Otcu nebeskému čo ochrancovi zarmútených.

Nábožné vzdychy potechu vlialy do jeho srdca a silu do jeho údov. Vystrel ruky, jakoby všetko obejmúť chcel, čo milého a dobrého je v jeho vlasti. Vyhnať ho mohli veritelia vlasti, zo srdca ale vytrhnúť mu ju nemohli.

Stretol ho listonoš. Ondrej Behunek, ktorý povedal, že má jeden list preňho v kapse.

Už Kolok ukazoval, že ten list z Hamburgu prišiel.

Ruka sa mu trias'a, jako starému židovi, keď ho otváral.

„Od ujca!“ zvolal rad stne tak, že ho aspoň na pol hodiny bolo slyšať

Preds'a lež on ten list čítal, jeho oči sklennými sa staly, ústa sa mu zatvorili; hlboko si vzdychol a do trávy sa hodil. List nasledovne znel:

„Drahý vnuku!

Pred viac týždňami čítal som v istom uhorskom časopise v slovenskej reči písanom, že môj brat zomel; tedy nebolo mi dopriano, a bych ho ešte jeden krát vydel.

Ja som si už pekný majetok nadobudol, lenže vypukla vojna, môj dom porúčaný bol, a ja tu dnes čo žobrák stojím. Keď sa tu v Amerike raz šťastie od človeka odvráti, darmo pachtí človek za ním.

Keď som sa ale dozvedel o smrti bratovej, sobral sa a prišiel som do Europy, teraz ale chorý ležím v Hamburgu. Lekár mi vraví, že moja choroba je nebezpečná, a kto vie, či ešte kedy uzrem svoju vlasť.

Ponevác ty si môj jediný príbudzný, príď o príď sem do Hamburgu, a bych aspoň teba ešte raz vidieť mohol. Tvoj úprimný ujec.“

On je tedy chudobný a chorí.

No veru keď raz šťastie chrbát obráti človekovi, darmo túži za ním aj tu v Europe, myslel si tým listom prekvápený vnuk.

A preds'a musím ta ísť, roboty tu i tak nemám takej pilnej. No jako je to dobre, keď človek ímanie nemá, aspoň ani starosť nemá! — zvolal a smial sa prehorko!

Majiteľ pily si tedy do Hamburgu zaskočil, kde jeho ujec chorý ležal.

On mal hodinky a iné drahocené od matky zdedené veci predal, aby celkom prázdnyma rukama neprišiel. Však to aj tak má o bolo, čo on ma'. Aj tak ho to bolelo, že tak málo môže dať ujcovi.

Ujca nehľadať dlho.

Tepló bolo, a v izbe ujcovej preds'a sa kúrilo, keď náš pán vnuk do nej vošiel. On sa zadivil, ale ujec mu čo ch'ífa povedal, že mu morská choroba veľmi uškodila, že mu je teraz zima; o jako mu vr'aj bude dobre, keď sa bude v dome svojho bratovho syna nachádzať.

Zatiaľ doniesol pivničník jiedlo a víno, americký ujec ale ďalej rozkladal, jako žiada telo na starie dni tepló. — On by vr'aj ani o ten živý svet nezostal v tom hmlovom Hamburgu, a vr'aj čo chvíľa im lepšie bude, keď sa vo svojej vlasti budú nachádzať.

Chudák vnuk akoby bol na trní sedel.

Konečne prehovoril aj vnuk, medzi iným povedal, že sa on teší jeho návratu z Ameriky, a'e vr'aj z návratu do pily nič nebude.

Ako-že?

Nuž všetko mi predajú, teraz ale vašu radu čakám. Vidíte, čo tu mám, to je moje celé ímanie.

Ujcovi sa to nijako nepáčilo; povedal, čo je to málo, či vr'aj s tým do hostinca, alebo len do krčmy chce vníšť. Synovcovi to zle padlo, aj slza sa mu vkradla na t'ár.

Potom ale povedal ujec, aby mu odpustil ten malý žart; že on síce prišiel o vefa, ale preto 60 tisíc zlatých doniesol so sebou, a vr'aj s tým sa len dá tá pila vymeniť.

Synovec div z kože nevyskočil; len opätovao: „Šesťdesiat tisíc zl. ! to je veru v Uhoisku pekná summa.

Ujec potom povedal, že on len zkusíť chcel, či by aj o svojho chudobného ujca stá', lebo vr'aj v Amerike veľkú sebeckosť zbadal.

Potom sa vybrali domov, pila neprejšla do cudzích rúk, a tí traja dobre a spokojne žili.

Štefan Blaške.

Do pozornosti.

Ponevác medzi cten. predplatiteľmi mnohí sú, ktorým predplatok už dávno vypršal, bez toho, že by boli zaplatili a znovu si predplatili; úctive prosíme týchto všetkých, aby to čím skorej učinili ráčili. Ponevác teraz je už ľahšie vyhoveť našej žiadosti a prosbe, lebo však žatva je už tu; nebude nám to nikto zazlievať, že touto prosbou sa obraciame k ct. predplatiteľom. My veľké výdavky máme, zaoberáme expediciu, tlačenie, redigovanie, čo všetko veľa nás stojí, a čo len v tom páde môže vystať od nás, jestli i ctení predplatitelia budú sa usilovať svojej povinnosti zadosťučiniť čím bedlivšie.

Vydavateľstvo „Kreštan“-a.

V Budapešti, VIII. József-körút 35.

S hocakou záležitosťou Krestana týkajúcou sa sem treba obrátiť. Priatelia ducha krestanského, prívrženci ľudovej strany nebudú len s tým spokojní, že sami si predplatia na Krestana, lež usilovať sa budú i druhých a to čím viacerých k tomu nakloniť

Predplatná cena:

Na rok . . . . . 2 zl.

Na pol roka . . . . . 1 zl.

Na štvrt roka . . . . . — 50 kr.

Tých všetkých ct. predplatiteľov, ktorých predplatok už vypršal, úctive prosíme svoj predplatok obnoviť; tých ale, ktorí predplatili, preto ale „Krestan“-a nedostávajú, prosíme peniaze reklamovať na pošte, alebo poukážku s tých peňazí nám poslať, aby dľa miery spravodlivosti pokročiť mohli.

Vydavateľstvo.

Nový ministerský radca. Najnovšie vymenoval jeho veľčensvo za ministerského radcu Andreja Högersa.

Štedrosť kniežata primáša Jeho eminencia daroval na oltár zohorského kat. chrámu 4000 korún. Pán Boh zaplac a hojnou milosťou odmeň túto štedrosť tomu arcipastierovi.

† **Gróf Andrej Bethlen** Jednúc bol tento magnat ministrom croy; kto ho poznal, každý ho rád mal; od hlavy do päty statočným mužom bol. Do hromady len 49 rokov žil, rak ho pochoval v takom mladom veku. Keď ablegátom stal sa, vtedy e. t. len 24 rokov mal. Cirkevnopolitickým zákonom nobol priateľom, bárs kalvinom bol.

Krestanský socialismus. Barón Karol Hornig, vesprimský biskup daroval za Dunajom tým, ktorí následkom ľadovca škodu utrpeli, 2000 korún, vesprimská kapitula ale na tenže cíť 1000 korún dala. Tí napomožení chudáci pod istým vrelou modlitbou zavďačia sa štedrým antiliberálnym dobrodincom.

Opravdivý apoštol. Spišský biskup Pavel Szmrecsányi v pastierskom obežníku oslovil duchovných otcov spišského biskupstva, aby zakladali po-travné a úverné spolky v spojení s ústredným kra-jinským spolkom. Zástupcovia takých spolkov schádzal sa majú v Ružomberku, ktorá okolnosť veľmi prajná je hlavným zásadám sdrúženia.

Železný veniec uzavreli pittsburskí Nemci položiť na rakev Bismarckovu (železný muž železný veniec dostane.)

Dominik Szász, tento bursár „biskup“ kalvinský zadal prosbu o pensiu, on vraj mladšej sile chce prepustiť svoje miesto.

Prekrštenie žida. Vo Varíne (v Trenčianskej stolici) dňa 22 augusta Jozef Neufeld opustil židovstvo a za katolíka sa nechal pokrstiť.

V Piešťanoch dľa úradného výkazu do 10 ho augusta bolo vyše 4000 hostov; medzi tymito, jako sne už raz spomenuli, aj Štafo Tisza sa nachádza, syn to toho starého Kolomana Tiszu, ktorý tak opravil položenie kalvinov v Uhorsku.

Požiar. 16 ho, toho mesiaca zhorela v Malom-Hnilcu fara. V ten istý deň zhorely v Novej-Vsi (Ig ó) štiri domy.

Slovák a 36 millionov. V Indii zomrel boháč Slovák Ján Hřmarn, ktorý po sebe zanechal 36 millionov zl. No to ani spomenúť by sme nemuseli, že dedičia sa už prihlásili.

Návrat. V Jász-Sz.-Andraši navrátili sa do lona cirkve katolíckej nazačeni Ludevit a Julianna Csepán a Aloys Morvay. Do lona cirkve ich prijal farár Michal Kovacs, ktorý utešenou kázňou ich napomenul, aby tak ochotne plnili s prijatou vierou spojené nové povinnosti svoje, jako ochotne vstúpili do jej lona.

Františkáni v Uhorsku majú do hromady 24 kláštorov, v ktorých je 172 vysvätených reholníkov.

Žid v reverende. Jeden žid v Budapešti v reverende chodil po krčmách bez toho, žeby mu bolo napadlo platiť Na Čöröskej ceste vo Weisovom hostinci ale zle pochodil tento figliar. Dva dni sa tam zabavil, potom ale uskočiť chcel, čo sa mu ale nepodarilo. Hostinský ho chytil a policii odovzdal. Lenže policaj neopovážil sa viesť velebníčka. U polície na vrch vyšlo, že tento velebníček volá sa Kraus, zamestnania nemá ale ani krstený nenie. Už vyše pol roka chodil v reverende presť a žobrať. Tento židovský pivničnik, vieme vopred, že nielen odsúdený nebude, ale ani len spomenutý židovsko-zednárskou tlačou.

Pod večerou zastrelili v Nyirhódságu neznámi zločincovia rolnika Petra Kováča. Tí neznámi zbojníci cez oblok strelili na toho chudáka práve vtedy, keď on pri stole sedel a večeral. Hiavu mu prestrelili tak, že v tom najkrajšom čase zomrel. Tí nesvedomiti kujoni ale potom vrútili sa do tej siene, kde všetko poprekacovali, poprevracali, a kde čo hodného bolo, so sebou pojali všetko. Četníci teraz hľadajú tých bezbožníkov, lenže doposiaľ bez výsledku. Tento chudák Peter Kováč nedávno prišiel domov z Debrecína, kde na jarmoku bol, a doniesol so sebou 3000 zl. domov, o čom tí kujoni pravdepodobne vedomosť mali, a preto ho napadli.

Hriech macochy. V Strákoši sedliak Herlas vzal si za ženu o 30 rokov mladšiu Annu Dúne. Lenže on mal jedného syna, s ktorým macocha hriešne obcova. S arému kradli, veci preč odnášali. Nedávno syna za vojaka vzali, macocha za ním chcela ísť, a starému ukradla 100 zlatých Starý ale bežal za ženou, ktorú v hore chytil, ruky a nohy jej odrezal, že údok prerezať, potom ale sám sa hlásil u vrchnosti.

Mrtvola na ulici. V obci Alžbety na ulici bola jedna žena, ktorá domov odkázala asi o 8. hodine, že zomre. Sotva ale povedala to synovi, keď na zem klesla a zomrela. Dažd pršal, mrtvola tej chuderky robotníčky celkom mokrá bola, keď už neskoro bolo bez toho, že by sa bol daktó o odnesenie tej mrtvoly postaral.

Zvieratské zúrenie. V Segedíne flintár Jozef Süč v predsieni svojho bytu zastrelil Mikuláša Schmidta, slobodného krajčira, ktorého upodozrieval, že cechy vedie s jeho manželkou, ktorá keď von vyšla na ten krik, aj do tejto strelil a žalúdok jej rozrezal. Keď sa ľudia sbehli, on sa zavrel, a povedal, že kto by sa opovážil do jeho bytu vkročiť, každého zastrelí. Keď ale četníci prišli, ušiel do komory, kde si srdco prestrelil a svojho čierneho ducha vypustil. Manželka neumrela, ale preto sotva vyzdravie. Zo žiarlivosti ešte nikdy nepošlo nič dobrého, spolu ale aj manželky nech sa tak chovajú, aby manželia ani tej najmenšej príčiny a zádrapky nemali k upodozrievaniu.

Požiar. V Zedjaru (spišská st.) 20. aug. v noci jeden dom zhorel.

Vystahovanie. Toto slovo veľmi kole oči liberálnym hazafikom. Lenže bohužiaľ neslyšal ho len na Horniakoch, lež i na Dolniakoch. Tak ku príkladu nedávno z obce temešskej Deliblat rečenej nedávno vysťahovalo sa 12 rodín, 80 rodín zas uskočiť chce do Bulharska.

Samovrah lekár. V Debrecíne samovrahom stal sa lekár Pavel Dusázky, otravil sa. V spoločnosti neškodný zástoj hral on čo liberál.

Hrozný požiar bol v Lubine pri Novom Meste nad Váhom ležiacej, vyše 200 domov tam zhorelo, aj viac ľudí tam zhorelo, doposiaľ sa ani nevie, koľko. Celoročná do stodôl svezaná úroda je tiež preč.

Nešťastie v Tatrách. Jeden viedeňský pán s vodičom Jánom Blažekovič 15. aug. z Čorby na Kriváň výlet robil. Keď na jednu nebezpečnú strnú skalú prišli, vodič náhle sklznul sa a do hĺbokosti spadol. Po krátkom hľadaní ho s polámanými nohami v jednej skalnej rozsadline našli a ho zaraz do čorbanského kúpeľského špitálu vzali.

Na deti pozor treba dať. V trenčanskej Hornej Breznici stalo sa, že matka svoje šesťmesačné dieťa samé nechala doma v plachtovej kolíske ležať. Lenže plachta dera á bola, cez ktorú dieru vypadlo von ale len tak, že za hlavu zostalo visieť. Keď matka domov prišla, už nemala dieťaťa, lež len mrtvolu.

Dajte pozor. V Levoči jedna 25-ročná kuchárka pri zapálení do sporiska neprozretelne petroleum upotrebovala, petroleumova konva pukla, petroleum začal horeť, oheň sa hneď aj tej kuchárky chytil, a tak veľmi ju popálil, že na druhý deň ráno už zomrela.

Na ostrove Kube v hroznej biede sa nachádzajú tí, ktorí zvíťazili. Keď ich na lode dali, už vtedy neboli v riadnom stave, na loďach ale veľmi zle pochodili, lebo nemali dostatočnej opatery a i veľmi moc ich bolo naprataných.

Dánska kráľovna zomiera. Chorá kráľovna Dánska už od dlhšieho času je chorá, teraz ale tak zle sa cíti, že katastrofa hockedy môže nastať. Celé telo jej je chromé, nohy má napuchnuté.

Krajinský sjazd majú mať notári v Budapešti na stoličnom dome 19. a 20. septembra. Tu sa budú radíť o svojich vážnych záležitostiach. Karty pozvania sú už rozposlané i s programom.

Utopil sa. Nedávno istý krompaský obyvateľ menom Ján Majerík sa pri Hornáde prechádzal, naraz vykľznul sa, spadol do vody a zaraz sa utopil.

Odsúdený. Levočská kráľovská súdna stolica byvalého notára spišskej obce Kamjona a menom Grega pre falšovanie dokumentov na jeden mesačný žalár odsúdila. To bol zaiste tiež veľký liberál a horlivý štátny kňaz.

Nežartuj s flintou. V békéšskej obci Garosdian rečenej u notára slivkovú kôstku hodila kuchárka na vychovavateľa, tento zo žartu nastrašiť chcel kuchárku a preto namieril na ňu flintu, ktorá náhodne vystrelila a kuchárke obe oči vypálila. Naľakaný vychovavateľ, ktorý sám nebol k pozornosti vychovený, od ľaku hneď ťažko ochorel.

Najväčšia kasárňa na svete je v rusko-poľskom Váršove. Do nej sa 38 tisíc vojakov smiesti. Druhá snáď menšia kasárňa je v Anglicku v Aldershotte; stávanie jej 32 millionov frankov zhlťo, asi 25 tisíc vojakov prijme.

Viedeňskí katolíci mali roku 1893. 99 kostolov a 156 kaplniek. A predsa je to ešte málo pre takejších katolíkov.

Pomsta Talianov. Viac žencov domov šlo s výrobkom z obce Kovár, od ktorej neďaleko pri jednej krčme povadili sa so šiestimi Talianmi, ktorí preč odišli. Keď ale tí ženci ďalej šli, naraz z priekopy vyskočilo veľa Talianov, ktorí jedného robotníka zabil, viac ich ale ťažko poranili. Četníctvo hľadá nemilosrdníkov.

Nová katolícka škola. Vitkovická baňská spoločnosť v spišskom Kotterbachu kat. školu ustanovila. Na tú stanicu sa 14 učiteľov hlásilo, jednohlasne vyvolený je Mikuláš Répászky, ktorý až do teraz v obci Sztracenej účinkoval. Že sa tá škola katolíckou stala, to je zásluhou horlivého markušovského pána farára Kerna.

Nežeň prudko dvojkol. Manželka vyslanca Ernesta Dokush veľmi prudko jazdila na dvojkole, naraz ale spadla s neho, a to tak nebezpečne, že si nohu zlomila.

Boháč žobrák. V Paríži na ulici ceruzky predával istý Libeau; tak biedno vyzeral, že z pofotovania dávali mu ľudia almužnu, predávanie ceruziek tedy len záminkou bolo k tomu, aby žobrák mohol. Keď zomrel, na holom tele jeho našli červený opasok, a v tomto bolo 150 tisíc zl. v banknotách a cenných papieroch.

Hrdlo si odrezal tesár Anton Andrásy v Budapešti. Príčinu toho zločina nevedia, lekári badajú, že snáď pomätené boly modzgy jeho. Však je len veľa ľudí v tomto liberálnom veku, ktorí pomätený rozum majú!

Missie. P. Flodurg, P. Daubner a P. Silvester od 6-ho až do 15-ho augusta vydržovali v Podoline missie. Každý deň boli 2 nemecké a 2 slovenské kázne. Krásne kázne tých horlivých missionárov s dňa na deň viac a viac ľudu potahovali do toho čiro katolíckeho mesta. Asi 2600 pristúpili ku sv. sviatostiam. Vtedy sa aj spolok triezlivosti založil, do ktorého zaraz 110 jich vstúpilo. Ostatný deň sv. missii bol najslávnejší. V sviatok nanebevzatia preblahoslavenej P. Marie slávil Podolinčania 600 ročný jubileum jestvovania svojho farského kostola. Celé mesto malo veľmi sviatočné rúcho, domy ovenčené, každý dom zástavou ozdobený, večer osvietenie. Najpeknější a najobjemnejší punkt celej slávnosti bola popoludnejšia processia, na ktorej sa asi 5000 ľudu súčastilo. Pán Boh zaplac stonásobne tým opravdivým smelým bojovníkom cirkvi za jejich neunavné práce, za jich krásne poučovanie. Oni aj najtvrdšie srdce obmäkčili, a jednúc tak horlive tak živo prudiaci katolícky duch toho mesta, ktorý už hynúť začal, zase do živého pohybu doniesli. Snáď ani jedného obyvateľa nebolo, ktorý by v ten čas nebol pristúpil ku sv. sviatostiam. Aj hlavný slúžny tohoto okresu prišiel počúvať utešené kázne Flodunga aj jeho tak pohli, že vstúpiac do seba, v Podoline po čas missii verejne pristúpil ku sv. spovedi s matkou a manželkou svojou. 17-ho ráno zanechali páni pátri jesuiti Podolinec, veľký zástup ľudu jich vyprovodil ku železnici a s najväčším poďakovaním a so slzami sa odobrali od nich.

Veľká púť do Maria-Celly roku tohoto konať sa bude sv. púť podhorská do Maria-Celly nasledujúcim spôsobom: 5-ho septembra — jakožto v deň začiatku sv. púti nech každý, ktorý chce sa pripojiť k processii, sa dostaví k prvému raňajšiemu vlaku idúcemu z Trnavy do Prešporka; kartu nech si vymení ihneď do Viedne. V Prešporku, keď príjde budapešť-viedeňský vlak, hneď musíme presedať a dovezeme sa o 9. hodine do Viedne na Staatsbahn; odtiaľ pôjdeme na Südbahn, takže o 12. hodine na poludnie budeme v Mödlingu; tam budeme obedovať a pôjdeme do Sv. Križov na noc. 6. septembra skoro ráno staneme, a sme v Maria-Hafenbergu na sv. omši. Odtiaľ pôjdeme peší do Altenmarku; tu sadneme na vlak železničný a na poludnie sme v Lilienfelde t. j. u Ježiš, Maria, Jozef. Odtiaľ pôjdeme peší do neďalakej už Maria Celly, kam príjdeme 7. septembra na večer. 8. septembra na deň „Narodenia P. Marie“ budeme tam celý deň. 9. septembra ráno pôjdeme odtiaľ peší do Scheibsu, tam sadneme na železnicu a povezeme sa, kto bude chcieť, do Marie Taferl, komu bude vôľa ku Sv. Trojici. Cesta sem a tam bude stať 4 zl. 50 kr. r. č. Kto pôjde ku Sv. Trojici, ten bude moseť platiť viac. V Pezinku dňa 4. augusta 1788.

Ján Slezák,
vodca processie.

P. Simon Cerný,
guardian.

Najdlhšia železnica na svete. Jako dost spofachlivé zprávy podávajú, o dva roky bude už hotová tá najdlhšia železnica na svete. Dľa týchto zprav totižto v hlavnom meste Francúzska Paríži bude možno vymeniť si železničnú kartu až do Vladivostoka. 14 tisíc kilometrov bude dĺhá táto čiara, tedy tá najdlhšia na celom svete. Ona prereže celú Európou a Asio. Dotkne Bruszel, Köln, Berlin, Varšavu, Moskvu, Ausk, Torosk, Irkutsk. Potom prejde cez hranicu Číny do Mandžurie a do svetočyrneho ruského prístavu Vladivostoka, ktorý leží na brehu tichého Oceána. Tedy Atlantický Oceán spojený bude s tichým Oceánom. Samo sebou sa rozumie, že o veľa ľahší bude vývoz z Európy do Asie. Kto ale má groše, ten za pár dní budeme môcť prejsť cez celú Európou.

Fabriku Michala Treskoňa na hospodárske stroje, odporúčame do pozornosti našich ct. čitateľov, jeho oznam je tak v minulom ako v budúcom čísle našich noviniek k čítaniu. Objednávky sa majú adressovať: *Michal Treskoň, Nagy-Bittse (V.-Bytča) Trencsén megye.*

DOPISY.

LUČKY, (Liptov) 20. augusta.

Vážený Pán Redaktor!

Ačpráve u nás tiež čítame nášeho milého Kresťana, predsa medzi dopisami málo čo sa ozve, preto však ale usilovne čítavam mne obľúbeného Kresťana, ale každý sa žtažuje, žijeme časy zlé, tak aj ja sa tiež nemôžem chváliť blaženým živobytím, takže horko prichodíme ku každodennému chlebičku, naši chlapi počnúc od 12 ročného chlapca až po 70 ročného starca cez celé leto ženú pite dolu Váhom a dolu Dunajom až do Bulharska, len že pravdu musím uznať, že tam s takej dlhej cesty aj mnoho nemravností domov prinesú, keď sa domov vráta, vtedy je v našej krčme veselo, vtedy tie takže zarobené groše pekne štrngajú. Mládež sa rada zabáva pohárkami pritom zneuctujú sa nedele a sviatky.

Lenže Pán Boh je nie nahlivý, ale pamätlivý, žatva sa u nás teraz počala, časy máme pekné, s radosťou sberame úrodu, čo u nás naša zem vydala.

LIPTOV, dňa 26. aug.

Velactená Redakcia!

Ztažujeme sa ustavične, že v Kresťane málo jest dopisov z Liptova. Príčinou toho je nie sl. Redakcia Kresťana, ale my Liptáci sme toho vina. Nám sa ľahší vziať pero do ruky, lebo skrze dopisy zapríčinili by sme si strašné muky. Vyhlásili by nás za pánslavov, vlasti-zradcov! Lepšie tedy bude mlčať v kútiku a na pokoji nechať nešťastnú politiku. Takto sa ospravedelňujeme my Liptáci, keď by sme mali byť usilovní v práci.

Ja, jako pltník svetový pochodiac i Liptov kvetový, zastavil som sa v Lubochni, kde som videl ministrov-úradníkov a inšie vznešené osobnosti, ktorí všetci — ešte i ministri — zatracovali ohavné bez-

božnosti. Zvláštne zatracovali bu horúhačstvo, ktorým Liptáci bohužiaľ — tak často obrážaju Velebnosť Božiu. Ani som veriť nechcel, že by Liptáci boli oddaní bohorúhačstvu, keby som na vlastné svoje uši nebol očul, ako sa títo ľudia rúhajú Pánu Bohu. Bolo to pri Stankovanoch — tam kde žida nemajú v obci — keď som strašne počul preklínanie. Diabol nevie tak kľiať na Boha, Krista atď, jako kľajú bohorúhači v Stankovanoch. Pýtal som sa, že či v Stankovanoch všetci tak hrozne Boha preklínajú. Na to mi jeden pltník odpovedal, že len tí kydajú takúto hanu na Pána Boha, ktorým je Júo, že žida z obce vyhnali, ktorým smrdí víno a ktorí pálenčisko žerú, bárs aj sľubovali.

Takých bohorúhačov Pán Boh trestať bude, a keď nie na tomto, istotne na druhom svete. Keď som prosil pltníka, aby mi oznámil tých bohorúhačov, nechcel to urobiť, len dvoch, jako najzúrivejších pomenoval: Štefana Pekár a Jozefa Bagan.

Ten pltník tvrdil, že Štefan Pekár je v obci najnespokojnejší, najzúrivejší a najhoremyselnejší. Bože obráť hriešnikov na pravú cestu a uponiž všetkých, ktorí rúhajú sa Tebe!

Pltník.

Z HRACHOVIŠŤA, 29. aug 1898

Vážený pán Redaktor!

Od nás už dávno nebolo žiadneho dopisu v Kresťane uverejnené. Buď mi tedy dovolené, abych aspoň dakoľko riadkov napísal do Kresťana.

Hrachovište je malá obec v povážskej doline za Vrbovom medzi vichami ležiaca, o ktorej hojnosťou oplývajúci Vrbovania hovoriajú, že tu Pán Boh len dobrú noc dáva.

U nás je obyvateľstvo veľmi miešané, katolíkov je predsa viac, nežli luteránov. My katolíci máme tu veľmi múdreho a neohrozeného bojovníka v osobe rá a učiteľa-organistu, ktorého aj náš staručký pán farár veľmi rád má, pretože je on veľmi vďačný a môžem povedať, že je on pravou rukou nášho duchovného, ktorý sa tomu veľmi teší, pretože v celej obci kabátového človeka ani nenie viac, jestli zuzkára nepovažujeme za takého.

Katolíkov liberálov tu nemáme, lež chceme-li ich vidieť, do Čachtíc alebo na Starú Turú musíme ísť, kde je ich veru do sýtosti.

Ponevác je náš kraj celkom obkľučný vrchami, nenie div, že je u nás o veľa zimše, nežli v samom Trenčianku, o víne, žite, kukurici a melonach sa nám veru ani len nesníva, ktoré veci ale vo Vrbovom hockedy dostať, nemá-li človek prázdny vačok.

Veľká galiba je to u nás, že ani dreva nemáme, na uhlie ale zas vačok nestčí.

Od nás chudoba mnohých ľudí pere do Budapešti, lebo vraj — myslia si ľudia — tam je viac ľudu, tedy aj viac chleba tam musí byť. A naozaj, ako listy dokazujú, mnohí si tam zarobia nielen chleba, ale aj koláč; a keď domov prídu, už sú neni spokojní s mliekom, lež kávičku by chlúpali každý deň.

Po volbe je u nás teraz ticho, nuž a chceme-li pravdu povedať, poznamenat musím, že ani pod volbou sme nekalili veľmi vodu liberálom, lebo u nás by aj na prstoch ľahko počítal človek hlavy, tak, ako v Kocuriciach domy, kde keď raz deväť domov zhorelo, už sa ponosovali chudáci, že pol obce u nich zhorelo.

Ináče my sme pokojní a spokojní, nežiadame si iné polozenie, jako ktoré nám Boh naložil.

Ráče, pán Redaktorko, týchto pár riadkov uverejniť a moje krátke meno nezradíš.

L. N. bývalý prisažný.

ŠINTAVA, 29. augusta.

Dôstojný Pán Redaktor!

Mnohí ctení čitatelia milovaného časopisu Kresťana snáď ani nevedia, že aj obec Šintava je na svete. Znak života nášho chcem dať tymito riadkami.

V našej katolíckej obci koleso udalostí celkom obyčajne sa krúti. Jako aj inde, tak i u nás sú chudobní a i zámožní ľudia. Lenže aj my cítime, že liberáli šafaria v Uhorsku.

Pri krajinskej volbe sme prepadi, ale ľudové zmýšľanie preto i ďalej žije a žiť bude, nech sa bárs i puknú od jedu nám nemilí liberáli fiktusi.

Duchovne sme výborne zaopatrení. Pán matrikár verne plní svoju úradnu povinnosť, a usilovne vysluhuje občiansky sobáš všetkým, ktorí si ho len žiadajú a medzi ktorými občianskej prekážky nieto. Lenže u nás všetci katolíci sú na toľko verní svojej drahej matke duchovnej, cirkvi to katolíckej, že sviatosť stavu manželského prijímajú v chráme Božom, kde k milosti prichádzajú, a y svoje manželské a rodičovské povinnosti verne mohli plniť a jeden druhého napomáhať sa po ceste íťmim nepríjemností a sebazaprenia posypanej ale do neba vedúcej.

Zuzkárov, ktorých vy pán Redaktor, tak často spomínate v Kresťane, je aj u nás dakoľko; a veru keď k zuzke prídu, tak krčovite ju držia v ruke, ani pes zajaca, ktorého pod kozľom hrdúsi.

Po velikej horúčosti vetrik nám aj chmáravy dopratal; no keby len chcelo pršať, lebo všetko je také suché, jako v zime snu; oračka tiež nenie nijaká zakiaľ daždu nebáde.

Keď pána Redaktora zvláštnou šintavskou úctou ponížene prosím, aby ste ráčili aspoň kúštk miestka dopriať mojim riadkom v Kresťane, zostávam váš úprimný ctiteľ

J. H., starý občan.

ZPOZA DUNAJA, 1. sept.

Vážený pán Redaktor!

Snáď mnohí čitatelia milovaného časopisu Kresťana čudujú sa nad tým, že sa kto aj z tohoto okolia ohlási.

Nuž ale kto-že môže za to, že sa ja tu za Dunajom nachádzam, že aj ja viem slovensky.

Tuto za Dunajom sú Maďari, sú Nemci, sú Chorváti, ale sú i Slováci. Bárs je tu ale veľa národností, preto ale v jednej veci všetci spolucitíme: v milovaní našej drahej vlasti.

Keby len pestovaná bola táto naša láska k vlasti, keby sa len ináče s nami zachádzalo. Ale bohužiaľ aj u nás za Dunajom na nejednom mieste pole politických práv je len pustatinou, nesvedomitosťou tatárskych liberálov pripravenou.

Ach dobrý Bože, však nás len veľmi zkusuješ, že nás pod panovaním liberálov stonať necháš. Tarchy znášame, vojské, občianske a ľudské povinnosti svoje plníme, práv ale žiadnych nemáme. Veru zle je na svete, tu sa len zlé plete, dobrého nič nemáme.

Že ale Boh sám nenie spokojný so šafárením liberálov, to i z toho vidieť, že nás už vyše mesiaca teplou suchotou tresce. A hovorí sa, že so suchým

i mokré zhrí, no ale je to aj pravá, že pre liberálov aj my ľudia trpíme. Doktorý taťarský liberál sráď krúti hlavou, že je to čudé mudrovanie, čudné je snáď pánom liberálom, ale preto je ono pálé a základné. Le o však my bá s samí uznáme, že i medzi liberálmi sú statoční ľudia, preto ale poz amenaf musíme, že keby liberalismus žiadneho hriechu nemal, dľa učenia crkve liberalismus už sám v sebe je veľkým hriechom.

Ináče aj veľkým ľadovcom navštívil nás Boh, miestami aspoň tretina úrody vyšla na vnivoc Škody ľadovcom zapríčinenj najviac sa narobilo za Dunajom. Ako som v novirách čítal, na Horniakoch okrem dvoch troch okresov, nikde nezúrili ľadovec. Horniaci toho roku veľmi dobre sa museli modliť, že im Boh dobrej strednej úrody doprial a ju od všetkej nehody zachoval.

To nech si nikto nemyslí, že by u nás veľmi bohatý kraj bol. To už veľmi dobrá zem musí byť, keď by človek za jedno jutro 200 zl. dostal, kdežto v Nitriansku a prešporskej stolici aj 3—400 zl. dajú ľudia za dobrú zem, ba ku príkladu v B. ššaci (trenč. st.), jako mi nedávno môj dobrý kmotër tamajší písal, aj 800 zl. Ale aj okolie tamajšie je krajšie, vrchov a hôr je tiež viacej na Horniakoch, nežli tu u nás.

Panovanie liberálov ale nenie u nás také silné, nežli na Horniakoch, ponevác tunašji maďarský občan nenechá si o nos také focky trepať, ako slovenskí občania utiahnutí Tarnóczy, Bartal, Sibenlist, Kľoch by tu nemali gurázu také figle stvárať.

Odpust' e mi, drahý pán Redaktorko, že som vám v tomto dopise o všetkom písal, nuž ale viete, neučení a obecný človek keď sa raz osmeí pero chytiť do ruky, vtedy ho nevypustí z ruky, zakal len všetko nepojožil na papier, čo len v jeho mozgoch trčalo.

H. L., zadunajský občan.

Prosté a figliarske nápady.

Hrdý Uhor Ja len to nerozumiem, prečo sa narodil Kristus Pán zo židovského pokolenia?

Figliar súsed: Hn, tvoj rozum je veru krásny, keď ani to nenašliadneš, lebo však už lepšie upomínaj sa nikto nemôže, jako keď je dieťaťom takéhoto pokolenia. To ale vieme, že Messiaš vo všetkom si to najhoršie zvolil, aby to potom tým najlepším učinil.

Čudné šťastie. Jeden chudobný človek mal 12 detí. Keď mu žena zlahla, dvojčičky mala. — On ale vzdychol si vtedy: No chvá' a Bohu, aspoň sme vyhli nešťastnému číslu, trinástke.

Žid: Prosím pekne, pán rabin, ja vám na vedomie davam, že sa prekrstím, a tak vašu vieru židovskú opustím.

Rabin: Nho tho je vheru pekná vec, a či vhy viethe, že keď sa to váš hotec v hrobhe dozvie, hneď sa tam hobrati.

Žid: Pán rabin, nič to nerobí, lebo o týždeň aj môj brat príde v tejtože záležitosti, lebo aj on nema chuti ďalej židom byť, vtedy sa on zas nez áť obrati.

Kreštania!
kupujte len u kreštanov!

ODKAZY REDAKCIE.

Rukopisy nedávame nazpät a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Vrele prosíme ctených spolupracovateľov a dopisovateľov „Kreštan“-a, aby ráčili dopisy v nedeľu, alebo pondelok poslať, ináč nemôžeme s ich uverením v najbližšom čísle.

Ján Tibor. Veston Pa. Amerika. Na celý rok 4 zl, na pol roka 2 zl. sa plati. — *Malý Hron*. Obráťte sa na pána fúrara a rozložte mu vec tak, ako je. — *Nové Mesto*. Váš list sme nedostali. — *Ičo Zuzár v O*. Váš nos musí byť červený, keď tak veľ i kukáte na dno tej zuzky; liberála učiteľ chráňte sa, my sme si predtým iné mysleli o ňom. — *J Repár*. Vec je v poriadku. Vaše zľožovanie nemá príčiny; aspoň dľa nášho vedomia, ešte sme vám nos neodhryzli, ba kde sme len mohli, zastali sme vás, a keď dost ich bolo, čo sa nepravne chce zachovať: ujdeka pozd avujeme. — Ponevác ukrutá sila predplatiteľov sa len na nás spoľie a s vyhľadavaním výhry žrebov, nemôžeme zodpovedať očakávaniu; banky sú na všetky strany v krajine, k týmto sa treba v takej veci obrátiť. — *Mišo Brusár v H* Teraz už vidíme, že sa i to štvrté kolečko riadne obracia vo vašich mozgoch. No f. zy vám už šibú, vidno, lebo sa vraví, že kde fazy, tam rozum. — *Kaco-Maco*. Nečudujte sa, že vaše meno tak sa dostáva do Kreštana, jako Pi'át do Verimbcha, No nenie to celkom tak. My vaše liberálne kúsky musíme len odmeňovať a vaše liberálne sadlo pred očima mať. Ináče nebojte sa, zakiaľ žijete, ani čert vás neuchytí. — *Čaca. Figliar*. Vy máte viac za ušami, nežli pred ušami, náš rozum vyčerpaný nebude sa s vašim za prst tahať. — *Jožko Šuftár vo Veselí* Vy ste kuriplach ači pobenaj, vy by ste tušili ešte aj za vetrom mali chuť strečkovať. — *Ičo Nebojsa v Kostolanoch* Len tak, ako mienite. Mladšiemu, no i staršiemu pánovi pozdrav. — *Lubina H. J* Vy ste tedy tam za chrbátom sveta, kde Boh dobrú noc dáva, ani to nevede i doposiaľ, že čo bruchom žere, chrbtom s... že je to hobič? No u vás veľmi slabí kunštári musia bývať. — *Rudko v Kocuriciach*. No keby k vám slúžnovský úrad prišiel, pod istým vy by ste boli pisárom.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to, keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korrešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je urovnanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošťára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý poštový úradník úplne za darmo. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho uiať u poštovej, direkci. Ved to potom vykona. Úradna reklamácia má ten osob, že poštar väčší pozor davaju na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyslné.

Náš Kalendár!

Ponevác kalendár potrebný je každý deň v každom dome, sme si za povinnosť držali, cteným čitateľom a priateľom „Kresťan“-a taký kalendár dať do ruky, ktorý súc celkom plný ducha kresťanského, ducha toho, ktorý vrele a obetovne zastupuje „Kresťan“ a pre ktorého ducha redaktori a spisovatelia „Kresťan“-a už mnohé pokuty peňažné a mnoho väzenia trpeli. Vydali sme tento náš kalendár pod menom:

„Sv. Štefanský Kalendár,“

ktorý už vyjde z tlače a bude k dostaniu u vydavateľstva „Kresťan“-a, v Budapešti, VIII. Práter-ulica číslo 44.

Náš kalendár obsahuje všetko, čo duša kresťanská veriaci požadovať môže, zvlášte jesto v ňom mnoho čítania a potešenia vzdelanému, ako aj jednoduchému obecnstvu, tak aj poučenia a osvietenia v domácich a gazdovských okolnostiach; okrem toho ozdobyje náš kalendár veľa obrazov kresťanského ducha.

Cena jeho je 40 kr.; a už čo chvíľa je k dostaniu, preto úctive prosíme našich ct. čitateľov, aby si nezaopatrili druhý kalendár od takých vydavateľov, ktorí neslúžia duchu kresťanskému, ale len gšeftu.

Vrele odporúčame náš kalendár velebným pánom duchovným a ct. pánom učiteľom, a prosíme ich, aby ráčili náš kalendár, tojest „Sv. Štefanský Kalendár“ rozširovať.

Knížná polica.

Príprava ku sv. spovedi a prvému prijímaniu. Poslovenčil dr. Jozef J a n d a. Cena viaz. 15 kr.; broš. 10 kr. Vrele odporúčame toto výborné dielo, ktoré *Lujza Cery* v Budapešti vydala.

„**Veľká Novina**“, čili la saletteské proctvo, ktoré vzťahuje sa na koniec sveta, a ktoré Panna Maria dvom pastierskym deťom sdělila. Cena 25 kr. — **Veľká pliaga sveta.** 120 strán obsahujúce dielo toto vysvetľuje veľkú novinu. Opisuje boj Ancikrista s Eliašom a Henochom, opisuje i to, v jakom tele budeme vzkriesení, kde budeme bývať, čo bu-

deme jest atď. Cena 70 kr. — Tieto diela razom objednané stoja 75 kr. Vrele ich odporúčame.

Mesačník „Naša Nádej“ rečený vrele odporúčame ct. čitateľom. Obyčajne na 24 stranách on vychádza každý mesiac. Tieto sošity majú za cieľ rozširovať poklonu k prev. Svatosti Oltárnej. Cena na celý rok 80 kr. Zvlášte duchovným a ruženským spolkom ich odporúčame do priazne.

Budapeštianske obchodné zprávy.

1. **Zbožie.** Pšenica (žito) banátske 00—00. — Od Tisy 10.60—12.80. — Od Pešti 10.55—12.75. — Zadunajské 10.60—12.80.

Raž 8.00—8.15.

Jačmeň na krmenie 5.50—6.00. — Do pálenice 0.00—0.00. — Na pivo 0—0.00.

Oves 8.50—8.90.

Kukurica 5.20—5.30.

2. Múka.

0	1	2	3	4	5	6	7
16.80	16.10	15.50	14.70	14.00	13.20	12.20	10.90
			7½	8			
			8.20	5.40			

Otruby fajnové 4.40, grobovité 4.30.

3. **Strovy.** Veľká biela fizuľa 7.50. — Malá 7.75. Hrach 13.00. — Pšeno 4.75—5.00. Konopné semä 10.50—11.00.

4. **Semä na sejbu.** Červená jatelina 32—40 zl. Staré semä 00—00 zl. — Lucerna 35—24 zl. — Baltacim 00.—00.00. — Muhar 6—6.25 zl. Ladník 5.75—6.

Americké vreckové hodinky.

Zovnútorne jako striebro sa skvejú; barva sa nikdy nezmení. Dobre idú, napravovať ich netreba, lebo vyprobované sa dostanú. Zakaľ zásoba trvá, cena

len 2 zl. 80 kr.

➡ Neskôr viac budú stáť. ⬅

Dostať ich jedine u

Alexandra Polaka,

u hl. skladníka dielne na americké hodiny.

2-3

Budapešť, V. Kálmán u. 17/M.

Mosadzný štátny medail
1889 v Päťoch Kostoloch.

Založeno

Strieborný medail
1891. v Temešvári.

Mosadzný medail za
umenie 1891. Triest.

1879.

Mosadzný medail
1896. v Budapešti.

Albin Jiratkó

sochar a staviteľ oltárov
v Päťoch Kostoloch, Perczel u. 25.

Odporúča sa k vyhoveniu všetkých

kostolných umeleckých diel z dreva,
kameňa a gypsu atď. atď.

Robí oltáre, kazateľne, spovednice, mo-
dliace stolec, kostolné lavice, krstedelnice
atď. vo všetkých štyloch jednoducho a
umelecký.

Hocaké sochy svätých

robí z dreva, kameňa a massy.

Obnovuje

a dľa žiadosti opravuje.

Púť do Lourdu

vo sviatok sv. Ruženca

2-ho oktobra r. 1898. Pohnutia 25. septembra 1898.
Návrat 8. oktobra 1898. Cesta: Budapest—Kanizsa—
Pragerhof—Svätý-Peter—Cormons—Velence—Milano
—Genua—Nizza—Marseille—Toulouse—Lourd tie isté
stanice nazpät. Sotvávanie v Lourde 4 dni. Stanice
oddychu: Milano, Marseille, Genua.

Ceni:

Prihlási-li sa	50 osôb III. trieda	100 zl.
" "	100 " " "	95 "
" "	200 " " "	90 "
" "	300 " " "	85 "

(Trovy s cestou a so zaopatrením spojené sú v tomto.)

Obširnejšie vysvetlenie podá a programy posielá

8-9

Dr. Fraňo Robitsek,

farár vo Velkom Maroši hontianska stolica.

Papier makulatúrový

je k dostaniu u nás; metrický
cent stojí 6 zl. 50 kr.

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE LEN VYDA-
VATEĽSTVO „KRESŤANA“ PRIJÍMA.

Jediný domáci výrobok,

dostať ho

Tausig J. Budapešť VII/4 Csömöri
u. 23/a 1. em. Fűredy L. Budapešť
VII/a4 Ovoda u. 24. sz.

Domáci výrobok.

Domáci výrobok.

Chýrečný 1998. č. najnovší popravený

2-30

Voltový kríž.

Takým osobám, ktoré kríž nenosia,

Voltová hviezda.

Deťom a mladým ženám: Voltové srdce.

Voltový popravený kríž miernym ale neprestajným magne-
tičným elektrizovaním lieči nasledovné nemoci:

Lámka, trhanie, slabosť, bezsnivosť, chladnosť nôh a rúk,
zronenosť, bľadnicu, zádach, krče, otuhlosť, choroby kože a žalúdka,
histeria, hlavyboleň, kašeľ, zvonenie ucha, klopanie srdca, kolika
atď. atď.

Cena 1 zl. 80 kr.; čo poslali sa vopred, nákladné
trovy my zaokryjeme. Cena Voltovho srdca 1 zl 50
kr; s doberkou o 20 kr. viac; stužka 20 kr.

Predavačom ľavnejšia cena.

TLAČIAREN

SVÄTEHO GERHARDA

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň
hojne opatrená, najvkúsnejšími francúzskými
písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa
tlačie týka, od najjednoduchšej až do naj-
krásnejšej prijíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. knáz-
stva a obecných predstavenstiev na

úradné výtisky,

ktore rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie roz-
posiela.

Prosíme pozor dat'.

V Maďarorságu veľmi je rozšírené v obchode zavratinctvo a ziskuchtivosť. Od tej doby čo som s kosou „sv. Antona,“ ktorej chýr rozšíril sa po celej krajine, zavratinikom trochu na prsty klopol, všemožnými figfami napodobňujú ju a prevádzajú ľudí, že ich ľahký tovar je kosa „sv. Antona,“ proti tomu osvedčujem sa, že v Maďarorságu nedržim ani jednatela ani podomníka. Opravdivá kosa „sv. Antona“ len u mňa wôže sa dostať.

Ctené vidiecke obecnstvo nemôže sa zaobiť bez jedného nástroja, bez kosy. Dobrá kosa je poklad; zlá kosa je taká ostuda, ktorá ani toho nenie hodná, aby sme ju do ruky chytli. — Každý to dobre vie, a predsa mnohí slepo veria zriedkavými líškavými výrazy vychválenými kosáma týmto dopieravým odpredavačom. Toto je tá jediná kosa, ktorá doposiaľ nad všetko očakávanie úplne vyhoveľa žiadosť kupovačov.

Kosa „Sv. Antona“

právne zaslúži byť menovaná kosou ľudu, ako ju na mnohých miestach menujú.

Toľkých a takých uznani pôvod je ten, že je ona trváca, ani pritvrďá, ani primáká není a podivuhodne ľahká.

Kosa je tenká, ale hrdlo má mocné, šikuje sa ona do ruky obyčajného kosca; nemusí sa kováčovi poslať, aby jej zohol hrdlo, pretože následkom tohoto obyčajne zmäkne zadná časť kosy.

Veľa gazdov následkom chybného kuvania aj tú najlepšiu kosu pokazia. Pri kose „sv. Antona“ nemôže sa to stať, pretože ona už vo vykuvanom a vyprobovanom stave dostane sa do ruky kosca.

Po jednom kuvaní aj behom viac dní dobre kosí kosa „sv. Antona“ a po jednom brúsení aj na 150 rokov sa dá s ňou dobre kosiť aj tá najtvrdšia brehová tráva.

Za každý kus dobre stojím; nezodpovedajúci premením.

Ceny kosí „Svätého Antona“.

Zdĺžka cmtrov:	70	75	80	85	90	95	100
Cena kusa	zl. 1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30 kr.

Amerganský kosový kameň je veľmi zodpovedajúci tomu cieľu. Cena 25 kr., 10 kusov 2 zl. Striebornó-ocelová babka s kladivkom v skovaďle 85 krajciarov. — Ocelové kosáky „sv. Antona“ po kuse 35 kr., 10 kusov 3 zl. — Pri objednaní 5 kosí, franko, pri objednaní 10 kusov jedenásty sa pričíni. **Jozef Sohr v Somogy-Szille.**

Kosa len vtedy je opravdivá, jestli na stupni je môj obranný znak, na tabuli ale toto sa dá čítať: **Ocelová kosa sv. Antona Sohra.**

Obrázkový cennoslov zdarma.

Krajinský sústredný sklad kresťanských potravných spolkov.

Budapešť, IX., Ferencz-körút 16.

Telefon 61—59.

Svätého — Gerharda

Telefon 61—59.

TLAČIAREN a VYDAVATEĽSTVO KNÍH

BUDAPEŠŤ, VIII. OKRES, PRÁTER-ULICA 44.

odporúča sa na vystavovanie tlačových dielov a síce: týždenníkov, kníh, cenoslovov obežníkov, povolání kariet oddania sa, tanečných poriadkov, nárožných oznamov v utešenej podobe a lacnej cene.

Vidiecke objednávania hneď sa prevedú.

Tlačeno v tlačiarni „Svätého Gerharda“ v Budapešti, Práter-u. č. 44.